

Význam podpůrné léčby v onkologii

doc. MUDr. Samuel Vokurka, Ph.D.

Onkologická a radioterapeutická klinika, FN a LF UK Plzeň

Datum odběru	so 7.9. 07:33	ne 8.9. 07:43	ne 8.9. 10:35	po 9.9. 07:01	út 10.9. 07:04	st 11.9. 07:10	čt 12.9. 07:24	pá 13.9. 07:20	so 14.9. 07:33
Pozn. k odběru									
Krevní obraz									
B-Le	0,50	0,30	0,40	0,30	0,50	0,40	0,30	0,40	0,40
B-Ery	2,73	2,28	2,08	2,80	2,87	2,63	2,62	3,47	3,42
B-Hb	83	69	62	86	87	80	80	104	102
B-HTK	0,245	0,204	0,185	0,254	0,260	0,237	0,237	0,306	0,302
B-Obj ery.	90	90	89	91	90	90	90	88	88
B-Hb ery	30,5	30,1	30,0	30,7	30,2	30,6	30,4	30,1	30,0
B-Hb konc	339	337	336	340	335	338	337	341	339
B-Erytr.křivka	16,8	16,7	16,6	16,2	16,3	16,0	15,9	15,6	15,6
B-Trombo	13	10	27	25	53	35	26	17	10

Podpůrná léčba - doplněk (onkologické) léčby, tlumí nepříznivé příznaky onemocnění nebo nežádoucí účinky léčby nebo jim předchází. Cílem je kvalita života.

Souhrn opatření, která zajistí maximální kvalitu - **nejlepší podpůrná léčba**.

Supportive care - “the prevention and management of the adverse effects of cancer and its treatment” - the Multinational Association of Supportive Care in Cancer (MASCC)

Podpůrná léčba, péče v onkologii je samostatný obor, který zahrnuje široké spektrum disciplín a **opatření, která mají vést ke zlepšení kvality života pacientů** s onkologickým onemocněním v průběhu kurativní i paliativní léčby zhoubného nádoru. **Cílem podpůrné péče je předejít nebo zavčas léčit** vedlejší symptomy nemoci, vedlejší účinky onkologické léčby, dbát o psychický stav nemocného, jeho nutriční stav, léčbu bolesti **ale i poskytovat další informace** užitečné pro období léčby zhoubného nádoru.

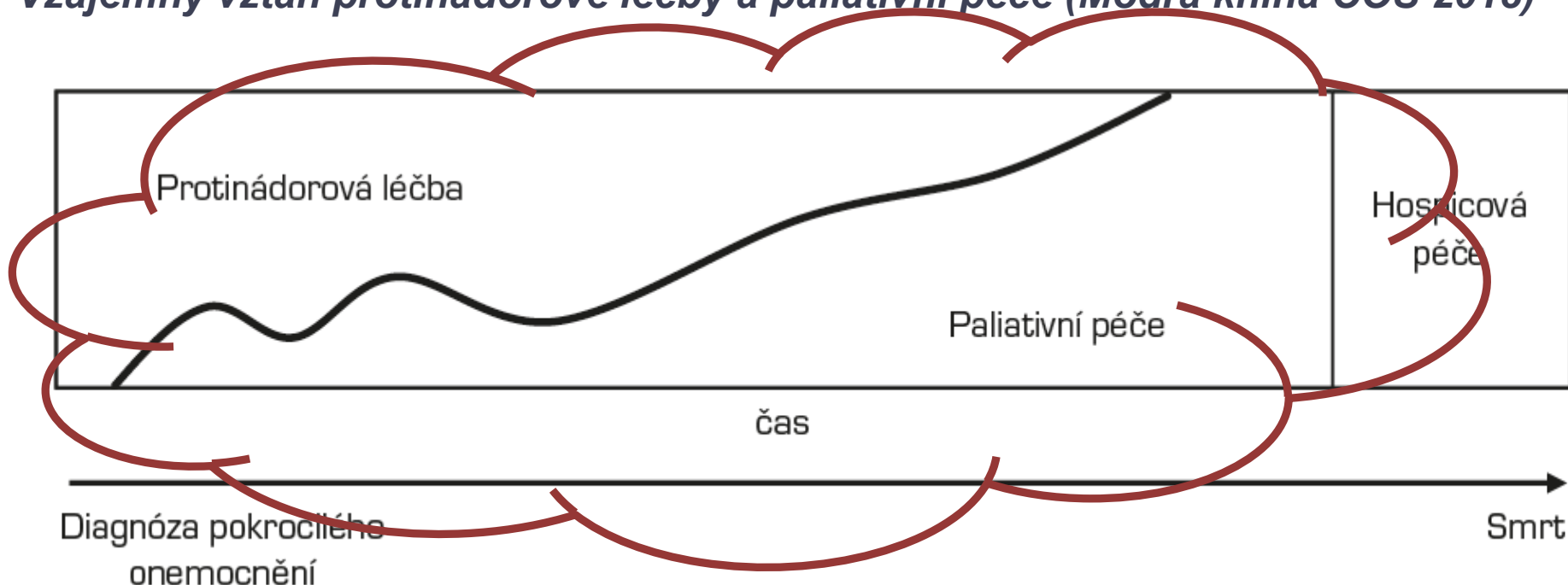
léčba paliativní

Paliativní (z *latinského paliativum – odlehčující*) léčbu je nutno rozlišovat:

- Aktivní a komplexní paliativní péče o nemocné v pokročilém nebo terminálním stadiu nemoci (včetně onemocnění nádorem), jejímž cílem je především zachování kvality života. Je nutno volit léčbu, která kvalitu života nezhorší, zpravidla se nepoužívají protinádorové léky, které mají významné nežádoucí účinky.
- Léčba nemocných s nádorovým onemocněním, které současnými prostředky nelze vyléčit, ale lze dosáhnout zmenšení nebo stabilizace nádoru a významného prodloužení života (např. metastatický karcinom prsu). Lze užít radikálnější léčbu, je přijatelné přechodné zhoršení kvality života dané

Vzájemný vztah protinádorové léčby a paliativní péče (Modrá kniha ČOS 2018)

Podpůrná léčba a péče

Podpůrná léčba

- Medicínská + ošetrovatelská + psychosociální + fyzioter
- Od začátku nemoci do smrti, individualizovaně
- Podpůrná léčba je multi -personální, -profesní, -oborová
- Bez ohledu na záměr léčby (kurativní x paliativní x symptomatický)
- Fyzická oblast:
 - projevy malignity (např. bolest)
 - komplikace léčby (antiemetika, antibiotika, růstové faktory apod.)
 - prevence poškození (kardioprotekce, nefroprotekce apod.)
- Psychologická oblast, spirituální, sociální, rehabilitační

P.Klener, J. Vorlíček, 1998

Z.Adam, J.Vorlíček, J.Koptíková, 2003

J.Štěrba, 2008

**Podpůrná léčba a péče
přináší prokazatelný efekt
v celé řadě problematik**

např. ⇨

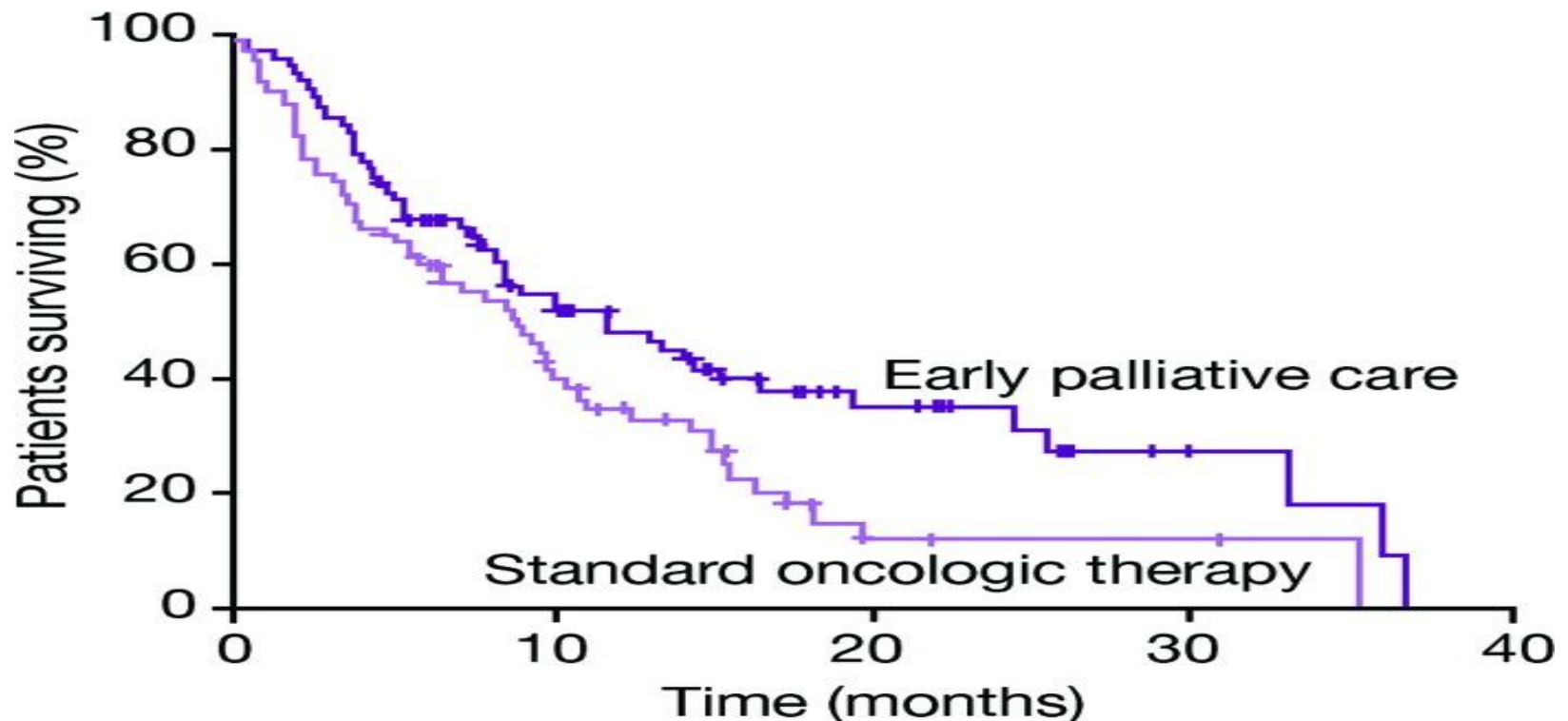
Temel JS, et al. Early palliative care for patients with metastatic non-small-cell lung cancer. N Engl J Med. 2010;363:733–742

A randomized trial, standard oncologic therapy for 2nd line metastatic NSCLC,
With vs. Without early palliative care („BSC by MASCC“)

Survival: 11.6 vs. 8.9 months ($p = 0.02$)

Depression: 16% vs. 38% ($p = 0.01$)

No difference CHT cycles delivered or the time to second-line or third-line CHT

Chemoterapií indukovaná neutropénie a její komplikace

Krátkodobé

Dlouhodobé

Neutropenie

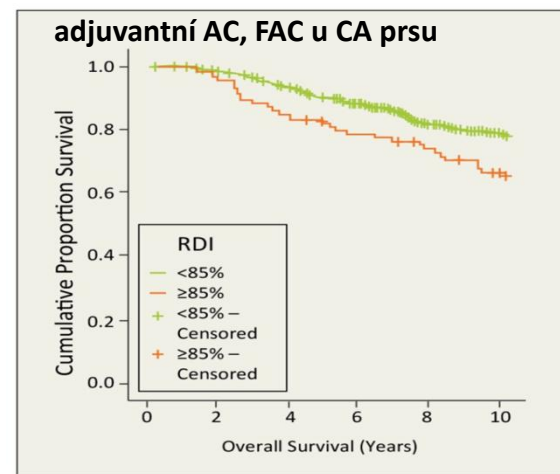
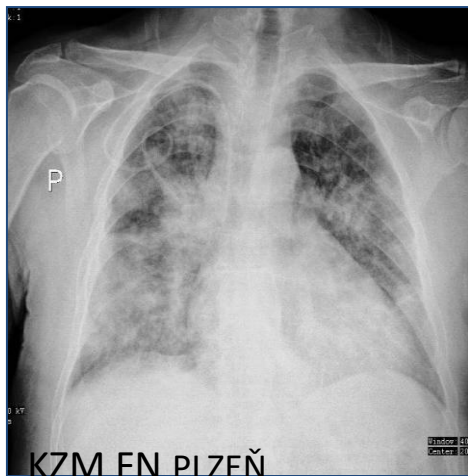
Febrilní
neutropenie

Odklad a redukce
chemoterapie

Infekce,
hospitalizace

Pokles relativní dávkové
intenzity (RDI)

Riziko předčasného
úmrtí †

Epelbaum R *Cancer* 1990: Dopad RDI CHOP-21 na přežití s lymfomem

Chirivella I *Breast Cancer Res Treat.* 2009: Dopad RDI adjuvantní antracyklinový režim (AC, FAC) u CA prsu.

Lipegfilgrastim is effective

Incidence of neutropenia and FN (in first lipegfilgrastim-supported cycle)

n (%)	Primary prophylaxis (n = 378)	Secondary prophylaxis (n = 83)
FN	9 (2.4)	1 (1.2)
Neutropenia (ANC < 2.0 x 10 ⁹ /L)	29 (7.7)	11 (13.3)
Grade 4 neutropenia	11 (2.9)	4 (4.8)

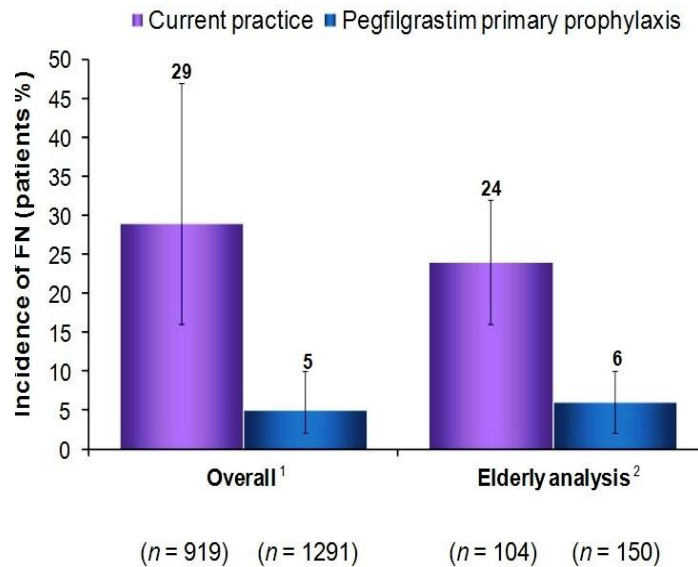
CHT modifications (following first lipegfilgrastim-supported cycle)

n (%)	Primary prophylaxis (n = 334)	Secondary prophylaxis (n = 79)
CHT omission	1 (0.3)	0 (0.0)
CHT delay	34 (10.2)	12 (15.2)
CHT reduction	16 (4.8)	6 (7.6)

Pegfilgrastim is effective

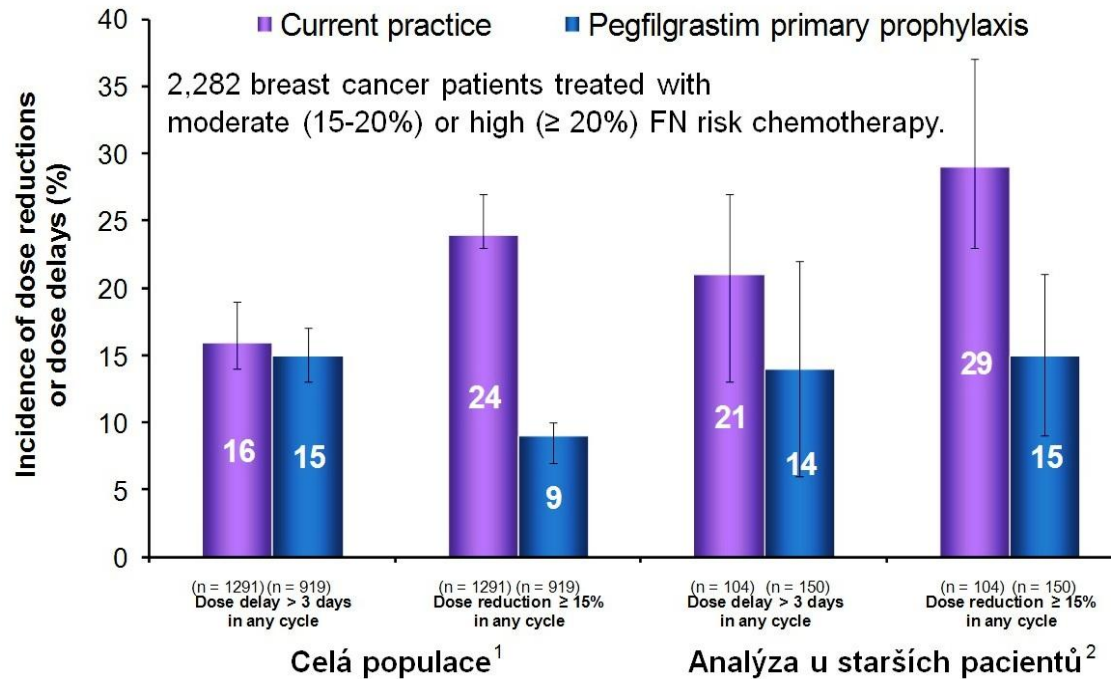
2,282 breast cancer patients treated with moderate (15-20%) or high ($\geq 20\%$) FN risk CHT.

Predikovaný výskyt FN

¹ Von Minckwitz G, et al. *Eur J Cancer* 2009;45:608–617;

² Aapro M, et al. *Crit Rev Oncol Hematol.* 2010;74:203–210.

¹ Von Minckwitz G, et al. *Eur J Cancer* 2009;45:608–617;

² Aapro M, et al. *Crit Rev Oncol Hematol.* 2010;74:203–210.

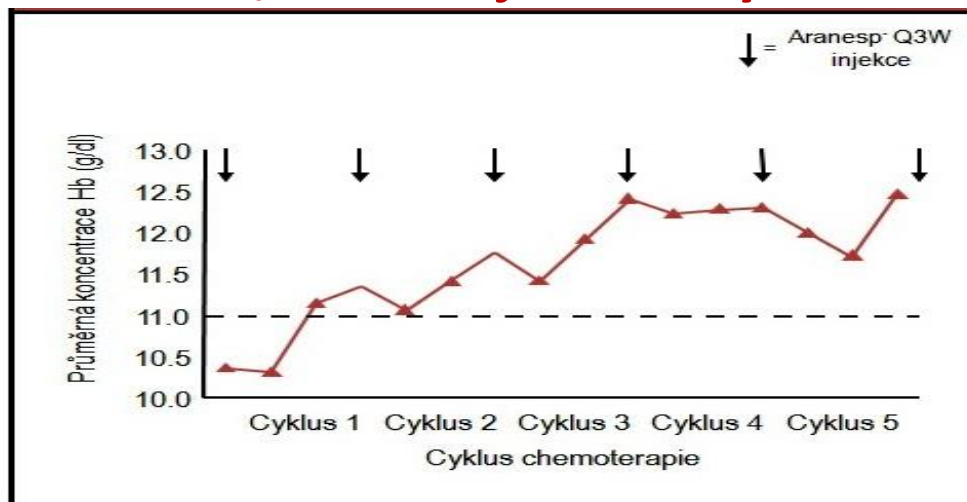
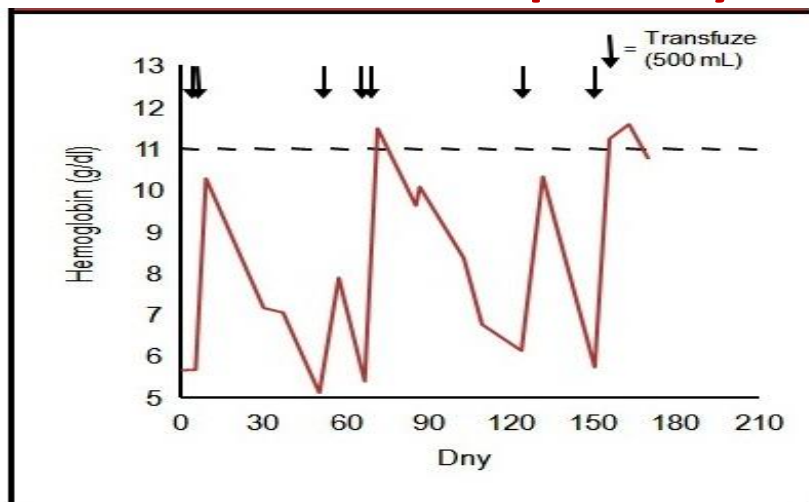
Úsečky označují 95% CI

Anémie při onkologickém onemocnění a léčbě

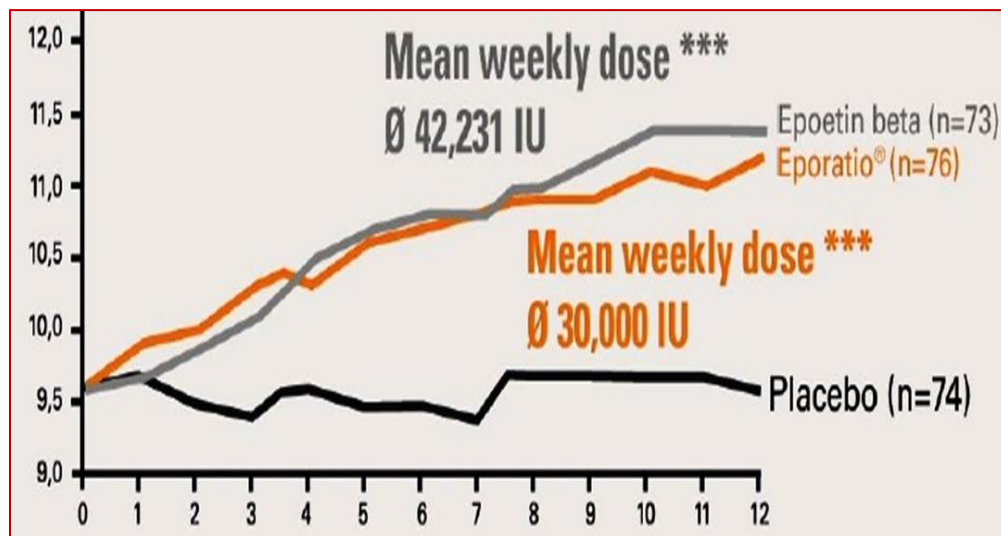
- ❖ Anémie → zhoršená tolerance chemoterapie, únava
 - snižování intenzity dávek
 - zhoršené léčebné výsledky

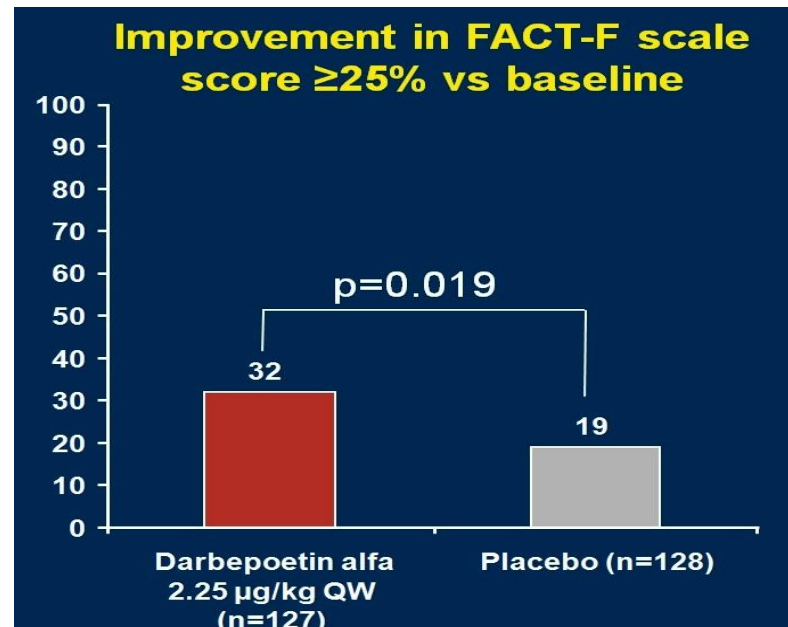
EPO – redukce potřeby Ery transfuze, stabilnější hladiny Hb

Österborg A. *Med Oncol.* 1998; Glaspy J, *Eur J Cancer.* 2005; Crawford J, *Cancer.* 2002; Pronzato P. *Cancer Treat Rev.* 2006

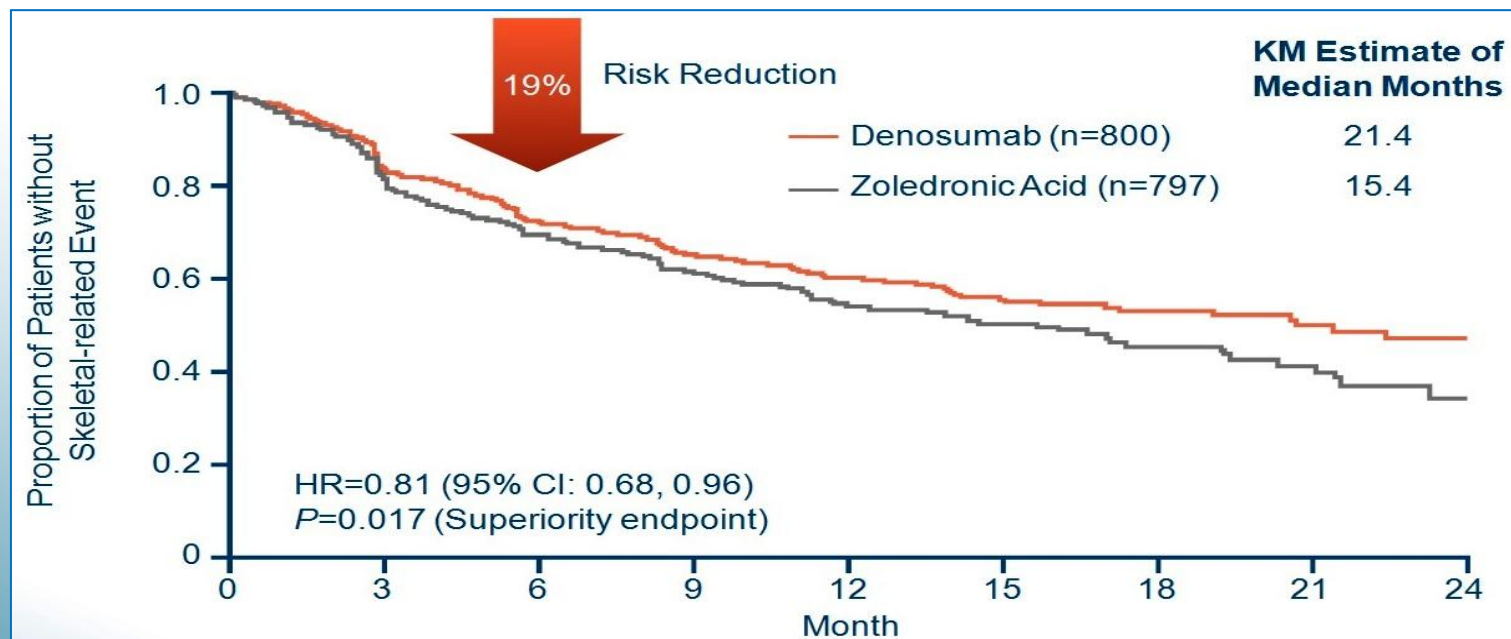
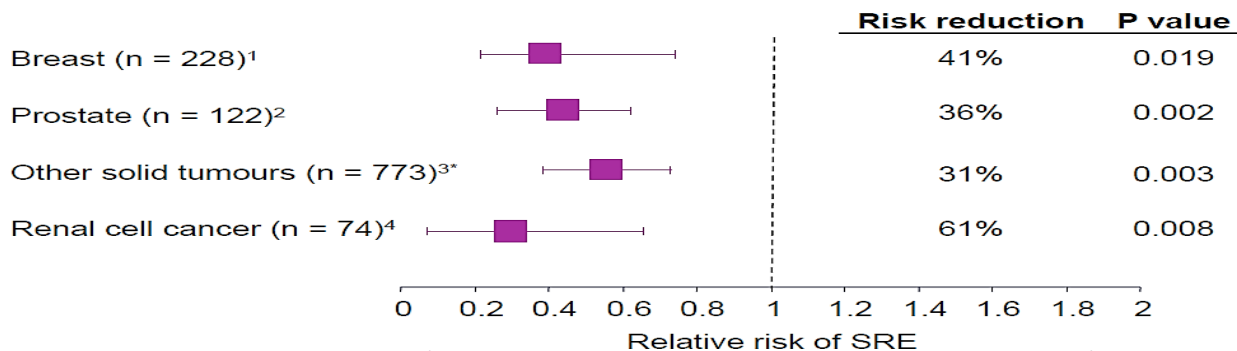
Tjulandin SA, Arch drug info.2010

Vansteenkiste J, *J Natl Cancer Inst* 2002; Cella D, *J Pain Symptom Manage* 2002

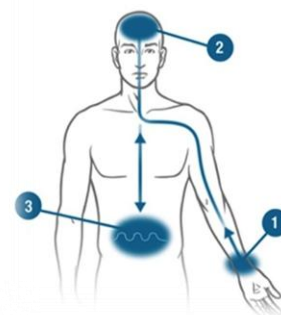
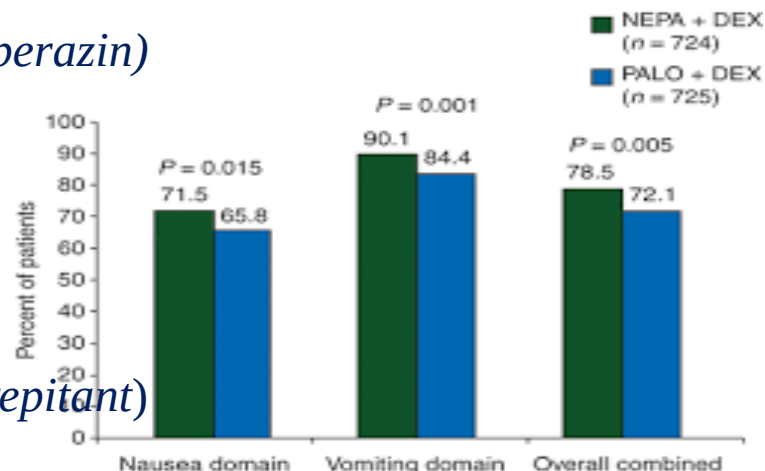
Kostní metastázy a kostní příhody

Zoledronic acid reduces the risk of SREs across advanced cancer types vs placebo

Nevolnost, zvracení, malnutrice

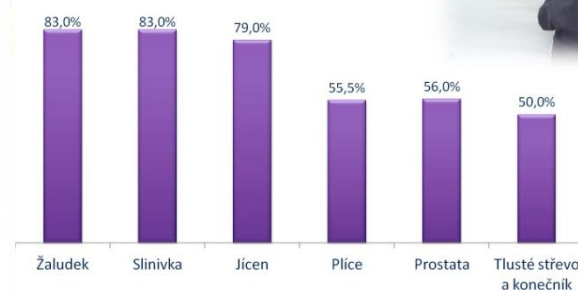
- Antidopaminergní látky (*thietylperazin, chlorperazin*)
- Prokinetika (*metoclopramid*)
- Kortikoidy (*dexametazon*)
- Antagonisté 5-HT₃ receptorů (*setrony*)
- Antagonisté NK₁ (neurokinin) receptorů (*aprepitant*)

- 1 Nometex™ generates a proprietary pulse from the underside of the device that stimulates the median nerve.
- 2 The generated signals travel via the peripheral nervous system to the central nervous system and the higher emetic center of the brain.
- 3 The signals modulate the neural pathways between the brain and the stomach, via the vagus nerve, restoring normal gastric rhythm and relieving nausea and vomiting 6.7

Výskyt podvýživy dle typu nádoru

Postižení dutiny ústní ...

- Mukozitida / Stomatitida
- Infekce
- GVHD
- Osteonekróza
- Další komplikace

The European Journal of Oncology Nursing is an international journal which publishes research of direct relevance to patient care, nurse education, management and policy development. EJON is proud to be the official journal of the European Oncology Nursing Society. The journal publishes the following types ... [click here for full Aims & Scope](#)

Editor-in-Chief: Contact the Editor
A. Molassiotis, RN PhD

ISSN: 1462-3989
Imprint: CHURCHILL LIVINGSTONE

LATEST IMPACT FACTOR 1.126

Actions

- Submit Article
- Order Journal
- Free Sample Issue
- Recommend to Friend
- Bookmark this Page

Facts & Figures

Impact Factor: 1.126
5-Year Impact Factor: 2.080
Issues per year: 5

Articles **Issues**

Recent | Top 10 Cited | Most Downloaded

Laura B. Dunn, Bradley E. Aouizerat, Bruce A. Cooper, Marylin Dodd, Kathryn Lee, ...

5. **The risk factors for oral mucositis and the effect of cryotherapy in patients after the BEAM and HD-I-PAM 200 mg/m² autologous hematopoietic stem cell transplantation**

European Journal of Oncology Nursing, In Press, Corrected Proof, Available online 10 February 2011

Samuel Vokurka, Eva Bystricka, Jana Scudlova, Ewa Mazur, Maria Visokaiova, ...

6. **Opinions and experiences with cancer patients in educational settings**

European Journal of Oncology Nursing, In Press, Corrected Proof, Available online 10 February 2011

Andrea Baxley, L. Lee Glenn

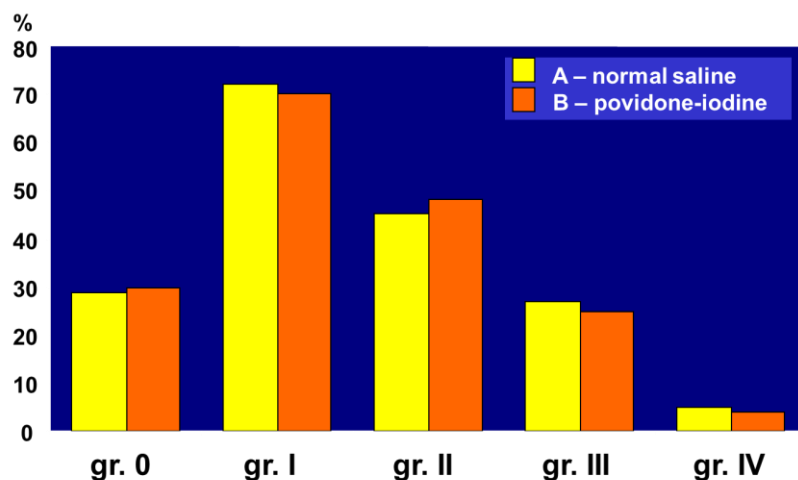
7. **Oncology Nursing Bibliography**

European Journal of Oncology Nursing, In Press, Corrected Proof, Available online 10 February 2011

HD-melphalan s transplantací krvetvorných buněk a kryoterapie..

Chlazení DÚ: mukozitida 22% vs. 78% bez chlazení

FR nebo Betadine ?

- Stejný výskyt MDÚ (71%)
- Stejný výskyt horeček (49%)
- Stejně bolesti (0-8)
- FR oblíbenější
- Bez závažných infekcí v DÚ

Role podpůrné léčby a péče v onkologii je velmi významná a zásadní.

Kromě využívání léčebných prostředků, přípravků a molekul, jsou ošetrovatelská péče a ošetrovatelské intervence zcela nepostradatelné.

Nelze pomíjet fyzické, ale ani psychosociální aspekty problémů onkologických pacientů.

Multioborové spolupráce a spolupráce lékařů, sester a pacientů je nutná pro zabezpečení nejlepších možných výsledků a kvality.